МИЛАН ТОДОРОВ

ЗАМИШЉАЊЕ ОСЕ

СПИНОЗА У МИНХЕНУ

После вођења љубави Немања је увек, у мањој или већој мери, осећао грижу савести и кајање. Често би мислио да је несмотрено учинио велик и неопростив грех.

Наравно да га је то страховито оптерећивало и нагризало.

Али свака прича мора да се прича од почетка.

Елем, Немања је био пето дете у скромној чиновничкој породици. Отац је радио као књиговођа у оближњем електросервису а мајка, домаћица, била је задужена за бригу о прехрањивању и одгоју деце.

Сматрао је да је дошао на свет случајно, јер родитељи су имали већ четири девојчице, све једна другој до ушију.

Најстарија Нада, затим Клара, Јелена и најзад мала Николица.

Николица је, по свему судећи, требало да се зове Никола и да буде коначни наследник породичног имена – али судбина је хтела да и она, четврто дете, буде женско. Онда се, најзад, ипак родило мушко и родитељи, Злата и Илија, дадоше му необично име: Немања.

Зашто су му наденули то име, може се само претпостављати.

Можда је и због тога, те породичне приче која га је у подсвести стално голицала и упућивала на чињеницу да је, ма колико био неизвестан, живот ипак пун неочекиваних а добрих преокрета, Немања као већ одрастао момчић повремено у новинама читао извештаје из породилишта који су говорили о бројчаном односу новорођених дечака и девојчица.

Испадало је, по тим сувопарним статистичким подацима, иза којих су се криле ко зна какве људске драме, да се безмало сваког месеца у граду рађа више женске него мушке деце.

Немања се таквим вестима увек радосно смејуљио и замишљао како ће будућим мушкарцима бити лако да нађу праву жену за себе. Нарочито оним стидљивијим попут њега.

Оне године када је завршио осмољетку и прошарао горњу наусницу црним још ретким али ипак јаким мањама, родило се у граду равно три стотине шездесет и пет женских беба више него мушких.

Сваки дан у години, помисли Немања, једна више. Ихај!

Али Немања се томе није претерано чудио, већ је наслућивао да се у животу ипак све некако сложи и склопи те малтене свака нормална одрасла девојка нађе себи одговарајућег младића.

Немајући другог одговора зашто је то тако упркос поменутим бројчаним нелогичностима, закључио је да је то захваљујући природи божанског космоса која тежи да све доводе у равнотежу.

Постоји нека сила, мислио је Немања, која брине о животној симетрији. Ми о томе не морамо да лупамо главу. Неко или нешто изван и изнад нас задужен је да све ствари поставља на своја места.

Отуда, нема разлога за бригу куда иде овај свет. Све је под контролом свемоћног невидљивог космичког створитеља.

А онда му је, када је већ пошао у први разред Поштанске школе, у школској библиотеци за око запела књига холандског филозофа Баруха де Спинозе.

Била је то дебела, пожутела и прашњава књижурина, коју изгледа нико никада није пипнуо а камоли отворио. Уосталом, Спиноза није имао било какве везе са начином брзог сортирања писама или слањем дискретних телеграма или руковањем драгоценим пакетима који подлежу строгим царинским правилима.

Премда, књига је у свему личила на велики пакет пун неистражених и опасних ствари у њему.

Барух де Спиноза је, како је прочитао у уводном делу књиге, био библијски критичар. Због својих оштрих али принципијелних ставова избацили су га не само из жидовске него доцније и из католичке верске заједнице те се посветио, гле чуда, прављењу сочива за наочаре.

Било како било, у књижурини незаводљивог наслова *Етика*, на једном месту Спиноза је поставио велико, мучно, одвратно али неизбежно питање.

Ако су Адам и Ева, као први људи створени Божјом руком од праха земаљског, имали само два сина: Авеља и Каина – с ким су се они оженили и с ким имали децу од које сви ми потичемо?!

Тешко питање, мора се признати.

Буди сумњу у све вредности које познајемо и поштујемо.

Али, мислио је Немања, можда је то разлог зашто се сада више рађају девојчице. Да се почетна неправда, грешка или омашка мајке природе постепено и неприметно исправи. Можда је то нека врста искупљења? Али каква? И зашто тек сада?

Можда покушај да се засени загонетна праочева намера која је и дан данас у домену тајне недоступне људском бићу?

Можда је та тајна викала на сав глас а да је нико није чуо вековима: ту смо, има нас, не верујте никоме ни грам да је живот могућ само плођењем, тачније простим физичким општењем.

Али, авај, како да поверује у тако нешто кад је Немањи управо то „просто физичко општење" постајало све већа опсесија.

Био је, као једино мушко дете, мезимац целе породице. Као мали спавао је у истом широком брачном кревету својих родитеља са сестрама и дуго времена није примећивао никакву разлику између њега и њих.

Ипак, то је био само у најранијој младости, у златном Немањином добу које се све више крунило.

Јер, кад су сестрама почеле да расту груди, што је једном приликом ноћу, крадом се привлачећи до сваке од њих осетио мазећи их нежно и плашљиво, са огромним узбуђењем је схватио да су они од сада два света.

Нарочито се издвајала Нада. Била је најстарија и, разуме се, најразвијенија. Кад јој је неспретно подухватио крупну сису испод посувраћене мајичице, Нада се промешкољила као пред буђење и Немања се збуњен и уплашен хитро повукао, али је у исти мах схватио да је управо, први пут у животу, дотакао јабуку из забрањеног врта.

Недуго потом, Немања је добио свој засебни собичак начињен преградом повелике топле кухиње, те у дугим бесаним ноћима, док се ватра, трнући последњим пламичцима, стењући гасила у топлом кухињском шпорету, почињао би да пати. Осећао се изгнаником. Као неко ко је без разлога најурен из првобитног раја.

У свет сестара није више могао да се врати, иако је покушавао. Оне су, што су постајале зрелије, према њему све више испољавале заштитничку улогу, коју он није нити желео, нити волео. Истовремено, огртале су се својим женским тајнама, одлазиле од куће, враћале се све чешће касно ноћу да би затим до зоре нешто шапутале једна другој, кикећући се са благим призвуком срама испод топлих прекривача.

Немања, будан, иза своје платнене кухињске преграде, није могао да разабере о чему оне то говоре тако страсно, али је могао да се клади да је реч о другим мушкарцима, вероватно и додирима

с њиховим телима, док су њега, само због наивне дечје потребе за нежношћу, избациле из свог света.

Стога је одлучио да себи пронађе сродно женско биће. Ваљда и оне чезну за особом супротног пола, мислио је.

Међутим, то му није ишло нарочито од руке. Све до једне згоде, тачније невероватне незгоде која се догодила једног предвечерја у једном великом, непознатом граду.

Тај непознати град био је Минхен.

Поштанска школа је, наиме, за ученике и ученице завршних разреда организовала екскурзију по немачким градовима у којима су посећивали знаменитости, нарочито старе добро неговане поштанске музеје.

У Минхену је требало да се задрже два дана. Стигли су аутобусом мало пре ручка, сместили се у један скроман али чист хотел, отишли у своје собе, распремили ствари, истуширали се и затим ручали у хладовитој ресторанској сали која је, не зна зашто, Немању подсетила на фрањевачку манастирску трпезарију у којој се после екскомуникације из жидовства неко време хранио и велики Спиноза. Наравно, док га нису избацили и из тог хришћанског реда.

После ручка одлучили су да, по својој слободној вољи, прошетају градом.

Немања је отишао у своју, једнокреветну собу (у њиховом разреду било је, наиме, само седам мушкараца, тако да су остала шесторица младића смештена три двокреветне собе) невољан да се мува по узаврелим минхенским улицама. Истуширао се још једном, дуго се трљајући мирисним течним сапуном између ногу. Али није притом осећао оно задовољство које би осетио при случајном додиру са неком девојком или женом, са њеним облим боком, руком, задњим делом тела. Затим се обрисао новим уштирканим хотелским пешкиром и го и благо најежен изашао на мали балконски испуст да осмотри панораму града. За тренутак му се учинило да се лака бела завесица на прозору наспрамне собе на првом спрату зањихала и он се постиђен тргао, те чучнуо и у таквом смешном положају, скакућући с ноге на ногу, ушао у собу где се на брзину обукао.

Кад је поново изашао на терасу све је било, као што је први пут очекивао, мирно и пусто. Све завесе су биле затегнуте и на свом месту. По томе је закључио да су сви његови другови и другарице отишли у обилазак Минхена.

Не знајући шта да ради сам у соби или пустом предворју хотела, узео је новчаник и пасош, пажљиво их похранио у џеп лаке ветровке и кренуо ка центру оријентишући се високим торњем катедрале која се назирала у даљини.

Сунце је било још високо, али трг са великом фонтаном и кипом девице Марије врвео је од шетача, махом туриста који су са побожном ревношћу зурили у зграде Нове и Старе дворане и цркву Фрауенкирхе.

Немања је радије посматрао пролазнике, али повремено би и он дигао главу да би осмотрио малене кипове баварских владара на балустрадама високих галерија или звоник градске већнице са четрдесет и три звона и механичким луткама, када се у једном тренутку огласио музички аутомат на чији звук су се лутке покренуле и одиграле некакву, колико је схватио, стару немачку игру, да би се потом повукле у своја гипсана лежишта. После тога маса света на тргу почела је да се смањује, као после какве позоришне представе. Немања је погледом тражио скупину својих другова и другарица из поштанске школе, али их није видео.

Шетао се сада Маријенплацем, тим срцем Минхена, слободније. Освежио се капљицама воде које је неуморно годинама расипао стари градски водоскок.

Затим је на неком дрвеном киоску купио чувени немачки вурст преливен мрким сенфом и изненадио се кад га је загризао. Била је то обична кувана виршла која је, мало препечена, посматрачу деловала као сочна добра сремска кобасица.

Пошто је попио и чашу хладног баварског пива, обрисао је уста салветом коју је, заједно са осталим отпацима: малим картонским тањирићем и мрвицама кифле на њему, пажљиво спустио у корпу за отпатке поред дрвеног пулта на коме је јео.

Одлучио је да уђе у чувену катедралу из петнаестог века у којој се налази гроб цара Лудвига и мистериозно Ђавоље стопало утиснуто у под цркве, како је видео на фотографији у једној туристичкој афиши на пулту при хотелској рецепцији.

Али када је стигао пред катедралу од те намере га је одвратио дугачак ред знатижељних туриста, тако да се задовољио рекламном сликом Лудвига и Ђавољег отиска.

Миран, сит и задовољан кренуо је назад ка хотелу. Повремено би бацио око на какву дебељушкасту плавушицу, верујући у својим момачким маштаријама да су то све марљиве и својим мужевима подашне Швабице.

Ишао је тако ногу пред ногу, када се из групице од неколико старијих мушкараца који су шетали у супротном смеру од његовог издвоји један крупан, плавушаст Немац, приђе му, на шта Немања у недоумици застане не знајући шта да каже. Крупни, лепо одевени господин са златним наочарима тада скиде наочари са свог руменог, округластог лица, пажљиво их преклопи и похрани у мали горњи џеп на свом зелено-браон баварском прслуку и, као да чини

нешто најнормалније, подиже десну руку и не претерано јако, али довољно одлучно, одалами Немању посред носа. Затим се лаганим, мирним ходом удаљи настављајући да чаврља са својом пензионерском братијом.

Немања једва успе да остане на ногама. Стави руку на лице и осети млаку, лепљиву крв како му цури из носа. Подиже главу ка торњу градске већнице који се, малтене у истом тренутку, огласи новом мелодијом која је означавала осамнаест часова и сачека да му се крв сама од себе заустави.

Вратио се у хотел, пришао као уљез рецепцији око које су ћућориле неке другарице из школе, узео кључ своје собе и без речи се уским дрвеним степеницама попео до првог спрата. Онако обучен, скинувши само ципеле свалио се на кревет, покрио белим прекривачем и покушавао да заспи и заборави непријатну епизоду која му је покварила иначе лепо организовану и занимљиву екскурзију.

Заправо, желео је да спава што дуже, да ни о чему не мисли и да се ујутро ничега не сећа. Ипак, повремено би, у полусну, полупробуђен, мислио на отменог старијег господина који му је, малтене забављајући се, разбио нос.

С ким га је заменио?

Да ли је нешто знао о његовим прљавим мислима о згодним Швабицама?

Како би то уопште било могуће?

Највероватније је налетео на неког нацисту или старог тврдокорног десничара који је у њему препознао странца са истока и, мрзећи га исконски, решио да му полупа њушку?

Или је у питању окорели навијач Бајерна, који је у њему погрешно видео навијача супарничког Лајпцига или Дармштата?

Или је то, што да не, дух покојног Баруха Спинозе, који је пожелео да му расцопа њушку зато што је миловао рођене сестре по сисама и тиме поновио прародитељски грех, ужасан и неизбрисив грех првих људи на земљи?

Али ако је то тако, ако је то заиста казна за инцест у покушају, онда он то више никада у животу себи неће дозволити – зарекао се Немања те вечери.

Затим би, мање онеспокојен, поново падао у бунован сан.

У неко доба ноћи учини му се да неког има у соби, да нека силуета тихо, на врховима прстију прилази његовом кревету. Полуодшкринутих очију, коз слепљене трепавице (ипак сам плакао у сну, помисли) учини му се да је то нека гола дугонога девојка и он се окрете на другу страну пожелевши да престану да га муче ти незахвални еротски призори.

Боже, рече у себи, зашто нам шаљеш ту хорду лепих и голих жена да нас разапињу изнутра и споља?! Не смем ни да помислим шта ће у будућности толике жене у превласти, толике згодне и смеле жене, радити нама грешним мушкарцима, ако нас уопште буде било тада!

Али после извесног времена осети додир меког, миришљавог женског тела на свом и полако се окрете. Нада!

Да, то је била Нада, најлепша девојка у четвртом це Поштанске школе у Новом Саду. И звала се као његова најстарија сестра. Чак је и личила на њу. Или се Немањи само тако чинило док је у мрклој соби кроз полуотворене капке осматрао девојчине једре груди које су се, како му се приближавала, као пенасте лопте бибале у прозирној танкој белој спаваћици.

Нема сумње да се у све то опет, као на Маријенплацу пре неколико сати, умешало оно Ђаволско стопало и Спинозин циничан дух, помисли Немања и окрете се на другу страну.

„Шта ти је, побогу, Немања?" упита Нада и сави се поред њега у постељу.

Немања ништа не рече.

Нада се мало промешкољи чекајући да се Немања окрене, а кад он то ипак не учини она се мачкасто приљуби дуж његове силуете.

Међутим, Немања је и даље зурио у зид хотелске собе као да на њему постоји нешто страшно занимљиво, нешто што се не сме пропустити по цену живе главе.

„Не свиђам ти се више?" упита га разочарано Нада, али се ипак грудима чвршће приби уз његова мршава леђа, тако да је Немања јасно детектовао не само њихову величину, мекоту и пунину него и тврдоћу крупних најежених брадавица на њима.

„Не!" скоро узвикну Немања одједном. „Није то у питању."

„У том случају, заиста, ништа не разумем."

„Ни ја" призна Немања и додаде „За све је крив проклети Спиноза."

„Ко је тај Спиноза?" упита Нада.

„Ниси никад чула за Спинозу, великог холандског филозофа?!" запрепасти се Немања.

„Знала сам да је проблем у неком филозофирању" одговори Нада и окрете се на леђа.

„Дођи, пусти филозофирање."

„Али како да водим љубав са тобом кад си иста као моја сестра?" завапи Немања.

„Па... воли ме као сестру" одговори наивно Нада.

„Али то је инцест, родоскрвнуће..." завапи Немања. „Управо о томе је Спиноза говорио."

„Да није љубави не би света било” шапну тихо Нада и увуче га међу раскриљена колена.

После неког времена, задихани, још чврсто испреплетених удова, лежали су на леђима пиљећи кроз прозор у неонско минхенско небо. Ћутали су све време.

МАЈСТОР ТЕТОВАЖЕ

– Пре две хиљаде година на земљи је живело једва педесет милиона људи. Ти људи су живели седам стотина, па и хиљаду година, па је јасно да је њихова душа, после смрти, могла да се настани у неком другом телу. За сваку душу умрлог постојало је једно ново и живо тело. Не више! Али данас... данас нас има више од седам милијарди. Међутим, број душа не може да се повећава. Тај број је – понављао је мајстор тетоваже Подманицки, покушавајући младој клијенткињи да образложи своју теорију о реинкарнацији – константна, те је душа сада принуђена да се дели и цепка, не би ли настанила све те силне новорођене.

Мајда је схватала, али је та прича старог мајстора, није нимало занимала. Само је желела тетоважу на интимном делу, коју нико, осим „извођача радова" и особе којој дозволи да јој се толико приближи, неће моћи да види. И да буде нешто трајно, тако, насмејала се: за сва годишња доба.

– Уверавам вас, драга моја госпођице, да у основи несреће данашњег света лежи хронични мањак душе. Сложићете се да је тако?

Мајда погледа на сат. Није јој се нигде журило. Богдан је радио до четири, али је долазио код ње већ око три, понекад и раније. Зна се и зашто. Да његова супруга, са којом има чак троје клинаца, не би посумњала.

Пошто му ништа није одговорила, него је само наставила да прелистава албум са свим могућим tatoo обележјима света, мајстор се лецнуо. Да ли он, који с правом зна много о људским, па и женским телима, јер тетоважу ради у великом граду, на мушкарцима свих раса и женама свих профила, заиста зна ишта више о сеоби душе после смрти, о препорађању и бесконачности, да не каже бесмртности духа?

Могао би, кад би себи ласкао, рећи да је радећи тетоваже са будистичким и хинду мотивима, дубоко заронио у филозофију реинкарнације. Међутим, шта је то без сопственог искуства? У стварима које се тичу оностраног није довољно ослонити се на писана или цртана сведочења. Она могу да буду плод уобразиље, страха од потпуног нестанка, жеље да се буде упамћен по нечему екстремном а измишљеном, пука доза хвалисања и тетошења јадне судбине.

Листајући каталог са сликама за тетоважу, Мајда је постајала љута на себе. Зар је могуће да људи пристану да им неки шизофрени мајстор татуа ко зна каквим иглама које он сад, наравно, зове ласерима – исцртава њиховом сопственом крвљу овакве ступидарије по телу.

Било је ту, у том мало већ зарозаном каталогу, заиста свега. Од оних смешних, старовремених мотива, које више нико не ставља, попут облих податних курвица за морнаре, преко религиозних симбола, до анархистичких, геј или расистичких цртежа и порука. Било је ту тушта и тма змајева, змија, шкорпија, лептира, риба, гуштера и лавова.

Размишљала је да приупита власника tattoo студија које цртеже он препоручује, нарочито за интимни и осетљиви део тела, али знала је да се неће одлучити ни за један који би јој он, евентуално, саветовао. Јер, порука коју она хоће да испише на себи мора да буде оригинална и непоновљива, да је се никад не постиди, да показује да она не припада никоме осим самој себи и Богу и, што је најважније, да не прашта лицемерје. То је, заправо, најважније. А да испише: Само Бог опрашта. Насмејала се. Не, нећу ниједно слово. Хоћу да моје тело све каже само собом, ономе коме је стало до мене.

Изненада паде јој на памет да би њена порука морала да буде двосмислена. На тај начин себе никада неће излагати опасностима. Мушкарци су склони грубостима. Што је жена нежнија, мушкарци постају грубљи. Као антиподи. Није могла себи то да објасни.

И Богдан. И он је такав, само се још вешто скрива иза маске успешног пословног човека, патријархалне главе породице која ето понекад пожели да му нека девојка, млађа безмало дупло од његове жене, завуче прсте у боксерице.

– Да, драга моја госпођице – пренуо је власник студија – ту ћете све наћи, осим себе. Покушајте прво да схватите ко сте ви и шта представљате, па ћемо лако одабрати шару.

Назвао је моју одлуку да постанем трајно обележена – шаром, помисли с презиром Мајда, али не рече ништа. Овај маторац је потпуно луд. Њему се, јасно је, одавно не диже. Толика тела на том вештачком кожом пресвученом сивом медицинском лежају!

Колико може да има година, запита се у истом тренутку мајстор посматрајући је у огледалу.

Огледало је било специјално и већина посетилаца га се плашила. Одраз у њему је био као поглед кроз снажно увећану диоптрију. Посматрајући многа туђа тела у њему могао је да види и оно што странке свакако никада пре нису виделе на свом телу. Јер, могао је да види оно што ће са тим телом, па дакле и његовим власником (ако је ико уопште власник нечега тако пропадљивог!) за коју годину да буде: тек назначену бору, црну пупећу ружу младежа, пигмент који се претвара у нешто што не би требало да буде, ткиво које постаје флуидно и непоуздано, црвене и модроплаве жилице које избијају из страшних пустопољних дубина организма

у свој претећој и грубој егзистенцијалној функционалности. Видео је, сваки пут, када би многоструко увећао делић коже клијенткиње, како се смрт, претварна и још скоро лепушкаста, прикрада кроз видљиве и невидљиве пукотине, кроз поре година, смерајући да власника заскочи једног дана, скоро изненада, али дефинитивно. И то је било поражавајуће у овом његовом послу такозваног улепшавања. Зато младу жену, још несигурно смештену у фотељи (она се још предомишља, свакако) само упита:

– Који део дела сте хтели да тетовирате?

Није могла да претпостави колико му је година. Био је стар, то је неспорно, али није се то још сасвим јасно уочавало на његовој појави. Могао би да има преко педесет. Тешко јој је било да га замисли у младости, то његово згасло око, које је толико тога, интимног а туђег, већ видело.

Да ли је и он патио? Наравно. Зар би се бавио овим неизвесним послом на ивици закона и морала?

Да ли је постао свој када је одлучио да пређе с ону страну патње и призна да га је живот поразио? То, ипак није могла да докучи. Зато одлучи да буде дрска.

– Венерин брег, рече гледајући га право у очи. – То сам мислила прво да тетовирам! А после, ко зна...

Мајстор Подманицки није био изненађен. Или се бар правио да је равнодушан.

– Пубис, рече замишљено. – У реду, госпођице.

– Да ли је то нешто скаредно, упита Мајда сада већ решена да разговара без скрупула. – Да ли је потребно да вам покажем?

– Не, рече Подманицки, припремићу тај ваш простор кад се одлучите за слику.

Мајда хтеде да се насмеје. Уметник татуа је то њено међуножје, због кога су толики мушкарци били спремни да у трансу дају живот, назвао „простор”!

Добро, рече себи пошто је дубоко уздахнула. Нека то буде простор. Шта друго? Вероватно је то и за Богдана само простор. Усељиви простор на одређено време. Ушушкана девојачка гарсоњера која га склања од погледа и у којој ужива из чистог мушког луксуза и мужјачке незаситости.

– Дакле, упита је Подманицки, да ли сте добро размислили? Знајте, да ће вас оно што сада урадите са собом обележити за цео живот. Имајте на уму, додаде још осмехујући се, да је цео живот пред вама. То сада вама делује као фраза, зар не, упита је.

Она је пребирала колорисане стране. Али то заиста – помисли мајстор Подманицки – и јесте фраза. Шта значи цео живот пред неким уколико је, захваљујући сеоби душе из тела у тело, живот

вечан? И поново помисли да ће то сазнати тек онда када својом смрћу порекне ту исту вечност, бескрајност живота сопствене душе.

– Не могу да се одлучим – рече млада жена. Пошла сам ка вама са потпуно јасном одлуком у глави, а сада не могу да изаберем ништа што би ме задовољило.

Мајстор тетоваже нахери главу. Знао је шта значи та неодлучност. Несигурност пута. Немогућност трајног везивања. Знао је много таквих жена. Једну, због које данас ради ово што ради. Из празне учтивости је упита:

– Да ли сте желели нешто конкретно, нешто, како бих рекао, опредмећено?

– Не, рече млада жена сада сасвим одлучно – није то било ништа директно, него више као уверење да ставим на себе нешто што ће бити само моје. Ако ме разумете...

– Наравно, госпођице, то сте изврсно рекли – рече мајстор Подманицки – Само...

– Само? упита Мајда нестрпљиво.

Он хтеде да јој исприча до каквог је закључка дошао анализирајући сва та тела по којима је писао или сликао ово или оно, али је само упита:

– Драга – и она тада осети јасну дистинкцију у том његовом ословљавању – ко ће населити толика безлична, пуста телесна пространства?

Она га више није слушала. Желела је само да што пре оде. Ускоро ће три. Још ће стићи да се истушира хладном водом и најежена сачека да Богдан два пута кратко и једном дуго позвони на вратима.

Изненада помисли, можда бих могла и да останем на том меком кревету код мајстора татуа. Што да не? Под условом да је он још мушкарац, да ли бих остала? Можда, помисли, можда бих остала.

Сад је само још требало одлучити се. Подманицки то осети, осети да јој његова непомичност само одмаже, те јој лагано, скоро неосетно, својим јаким тврдим кажипрстом пређе преко надланице под којом су се разлиставале шарене звезде тетоваже.